

BRAHMS

COMPLETE PIANO QUARTETS

GIOVANNI GUZZO
MÁTÉ SZÚCS
MIKLÓS PERÉNYI
DÉNES VÁRJON

HUNGAROTON

Johannes Brahms (1833-1897)

COMPLETE PIANO QUARTETS

CD 1

Piano Quartet No. 1 in G Minor, op. 25 **39:16**

- 1** I. Allegro 13:34
- 2** II. Intermezzo. Allegro ma non troppo – Trio. Animato 8:03
- 3** III. Andante con moto – Animato 9:26
- 4** IV. Rondo alla zingarese. Presto – Meno presto – Molto presto 8:13

Piano Quartet No. 3 in C Minor, op. 60 **33:37**

- 5** I. Allegro ma non troppo 10:20
- 6** II. Scherzo. Allegro 4:06
- 7** III. Andante 8:25
- 8** IV. Allegro comodo 10:46

Total time: 72:54

CD 2

Piano Quartet No. 2 in A Major, op. 26 **48:21**

- 1** I. Allegro non troppo 15:51
- 2** II. Poco adagio 11:38
- 3** III. Scherzo. Poco allegro – Trio 10:53
- 4** IV. Finale. Allegro 9:59

Total time: 48:21

Giovanni Guzzo
violin

Máté Szűcs
viola

Miklós Perényi
cello

Dénes Várjon
piano

Sponsored by

Recording producer & editor: Zsuzsa Dvorák

Balance engineer: Domonkos Timár

Recorded at Rottenbiller Studio on 11-15 and 18-21 October 2023

Piano tuner: Attila Zolcsák (Steinway piano, 442 kHz)

Werk photo: 4K Média Studio

Design & prepress: Gergely Szabadi

Liner notes: Enikő Gyenge • English translation: Richard Robinson

Production manager: Mónika Markó • Label manager: Gréta Molnár

© 2024 Fotexnet Kft.

Catalogue No.: HCD 32830-31

Made in EU

About the works

The key to understanding the polished, restrained, yet Romantic style of Johannes Brahms (1833–1897) is to be found in his chamber works. The three piano quartets are prime examples of this: although they were written two decades apart, their individual characters and masterly handling of the musical material mark them out as peaks of achievement within Brahms' chamber music oeuvre.

Following the resounding success of the B minor/B major Piano Trio (Op. 8, 1854), Brahms set to work almost immediately on his first piano quartet, in C sharp minor, but due to Schumann's illness and death, he fell into a period of depression and emotional strain lasting several months, and he abandoned the work. But the genre still interested him: between 1857 and 1861, in rapid succession, he completed several versions of two new piano quartets (Opp. 25 and 26).

The final touches were added on the score of the *Piano Quartet No. 1 in G minor* (Op. 25) in 1861 in Hamburg, where the premiere was given by select local string players and Clara Schumann. The piece is an accurate mapping out of Brahms' path as a composer, from the turbulent years to the more measured, almost classically balanced style of the end of the decade. The idiom is troubled and Romantic, but the musical structure shows a masterful poise. Only the finale, with the wild galloping of a boisterous, Gypsy-style Rondo

alla zingarese gives a glimpse once more of the temperament of the young Brahms. This is the taboo-breaking work of a young composer: as if he constantly wanted to enlarge the possibilities of the chosen chamber music forces with colours and expressive means closer to orchestral music, and with structural elements sometimes stepping beyond the framework of sonata form.

Exactly one year later, in November 1862, the premiere of the *Piano Quartet No. 2 in A major* (Op. 26) took place in Vienna, performed by members of the Joseph Hellmesberger Quartet, with Brahms himself at the piano. Interestingly, this composition of lyrical equanimity was played far more often during Brahms' lifetime than the first piano quartet, while in the twentieth century the more dramatic, exciting G minor piece almost completely overshadowed its A major sister. The large-scale, complex structure of the movements brings to mind Schubert, as do the long serpentine melodies that weave into one another. Even the finale, which starts with fiery rhythms, unfolds according to the strict rules of sonata form. The work closes in a kind of Olympian serenity – its perfection is all the more noteworthy for being so rarely heard today. Of the unfinished C sharp minor quartet that lay dormant in the composer's drawer for nearly two decades, Brahms wrote to his friend and first biographer, Hermann Deiters in 1868: "imagine a man who wants to shoot himself, because he

sees no other way out...” Tellingly, many more years passed before he determined to return to the piece. Then, however, he reworked it radically and completed it: this is what became the Op. 60 *Piano Quartet No. 3 in C minor*. He changed the key, the previous finale became a Scherzo, and he composed a new finale and an Andante movement. What remains is the piece’s searing pessimism, the motif of suicide as a central idea – he asked his publisher, Simrock, to include a figure holding a pistol to his head on the cover of the published edition. According to many concordant sources, he imagined the work as the musical equivalent of Goethe’s *Werther*. The biographical similarities are abundantly apparent: Werther committed suicide because he fell in love with the wife of a dear respected friend... The work was premiered in Vienna in 1875, performed by Brahms, Joseph Hellmesberger, Sigismund Bachrich, and David Popper.

©Enikő Gyenge

Giovanni Guzzo

Venezuelan-born Giovanni Guzzo has established himself as one of the most versatile and charismatic violinists of his generation. Through his work as soloist, chamber musician, director and leader of some of today’s leading ensembles, he continues to captivate audiences around the world with his thrilling performances. Giovanni performs regularly in some of the most prestig-

ious venues and festivals worldwide, including the Wigmore Hall, Lincoln centre in New York, the BBC Proms in London, Salzburg and Verbier festivals; performing with some of the today’s leading conductors such as Sir Simon Rattle, Sir John Eliot Gardiner, Ivan Fischer, Semyon Bychkov, Marin Alsop, Herbert Blomstedt, Reinhard Goebel and Juanjo Mena.

A protégé of the renowned French violinist Maurice Hasson, he has worked closely with consecrated artists such as Joshua Bell, Martha Argerich, Martin Fröst, Daniel Hope, Helene Grimaud, Gábor Takács-Nagy, the Maggini and Takacs Quartet. His talent has been recognised with numerous prizes and awards, including Her Majesty Queen Elizabeth II commendation for Excellence.

Giovanni is concertmaster of the Camerata Salzburg and guest concertmaster of the London Symphony Orchestra. In 2022, he became Violin Professor at the University of Arts in Graz.

Giovanni Guzzo plays on a 1759 Gennaro Gagliano Violin, kindly on an extended private loan to him; and a bow by T. Baker awarded to him by J&A Beare.

www.giovanniguzzo.com

Máté Szűcs

Violist Máté Szűcs (1978) completed his studies in the violin class of Ferenc Szecskódi in the Conservatory in Szeged, Hungary. In 1996 he switched to the viola, and became a student

of Ervin Schiffer at the viola department of the Royal Conservatory of Brussels, then from 2000 to 2005 continued his studies under Leo de Neve at the Royal Conservatoire Antwerp. He has won or been a finalist in many international competitions: the Liège International Violin and Viola Competition, the Viola Competition 'Jean Françaix' in Paris, and the 'Tenuto' International Music Competition in Brussels. In 2003 he began his career as an orchestral violist, chamber musician and soloist. He was a member of the Con Spirito Piano Quartet, the Ensemble Mendelssohn, the Trio Dor, and the Enigma Ensemble. His career as an orchestral musician has led from the Antwerp Symphony Orchestra, through the Bamberg Symphony, the Staatskapelle Dresden, and the Frankfurt Radio Symphony to the Berlin Philharmonic, where in 2011 he became first solo violist. Since 2014, he has been the violist at the Karajan Academy of the Berlin Philharmonic Orchestra, and he joined the "Hanns Eisler" Academy of Music in Berlin as a viola teacher in 2016. In the same year, he took on a one-year lecturing work at the Liszt Ferenc Academy of Music in Budapest. From 2018 he is a professor at the conservatory in Geneva.

Miklós Perényi

Miklós Perényi (1948) came from a musical family. He started learning the cello at the age of five with Miklós Zsámboki and Ede Banda, then he

went to the Accademia Nazionale di Santa Cecilia in Rome where he was awarded a performing diploma in 1962, at the age of 14. He participated in masterclasses given by Enrico Mainardi and by Pablo Casals. In 1974 he was appointed a teacher at the Liszt Academy, and alongside this he regularly held masterclasses at the Bartók Seminar in Szombathely, in many cities in western Europe, and in Japan and South Korea.

Over the last six decades he has performed in almost all the prestigious concert halls and festivals in the world. As well as giving solo concerts and playing concertos, chamber music has always been an important part of his artistic activity. Among his chamber music partners he can count Zoltán Kocsis, Dezső Ránki, Jenő Jandó, István Lantos, and András Schiff. He has been awarded the Liszt (1970) and Bartók-Pásztory Prizes (1987), he is an Artist of Merit (1976) and Excellence (1984), he has been awarded the Kossuth Prize (1980, 2006) twice and Prima Primmissima Award (2007), the intermediate cross of the Order of Merit of the Republic of Hungary (2006), and the title Artist of the Nation (2014). "Whether he plays Baroque or contemporary music, Perényi's performance always strikes with the force of being self-evident. Perényi's penetrating analysis links the specific musical language of the locale, the period, culture, and the composer's personality to the universal, and demonstrates how it is generally valid. The

humane richness of his cello tone creates a intimate, homely medium for works by the greatest composers, yet he also lifts and almost ennobles the music of lesser masters” wrote Lóránt Péteri, head of the musicology department at the Liszt Academy, when Perényi was awarded the title of Professor Emeritus in 2018.

Analysing Miklós Perényi’s rich discography since the 1970s, compiled of recordings released both in Hungary and elsewhere, it can be stated that his repertoire encompasses practically the entire literature for his instrument. As well as the frequently played works of the Baroque, Viennese Classics and the Romantic era, he shows great keenness and interest in rarities of European music history, and 20th century and contemporary compositions (including works by Hungarian composers).

Dénes Várjon

Dénes Várjon graduated from the Liszt Academy in Budapest in 1991. His teachers were Sándor Falvai, György Kurtág, and Ferenc Rados, and simultaneously he was a regular participant in masterclasses given by András Schiff. His career started when he won first prize in the Concours Géza Anda international piano competition in Zurich.

As a chamber musician he regularly works with excellent partners such as Steven Isserlis, Tabea Zimmermann, Kim Kashkashian, Jörg Widmann, Leonidas Kavakos, András Schiff, Heinz Holliger,

Miklós Perényi, and Joshua Bell. As a soloist he is regularly invited by great concert series, from Carnegie Hall in New York to the Vienna Konzerthaus, and the Wigmore Hall in London, and he is also welcome as a guest with leading orchestras (the Budapest Festival Orchestra, the Tonhalle Orchestra, the Berlin Radio Symphony Orchestra, the St Petersburg Philharmonic Orchestra, the Russian National Orchestra, the Kremerata Baltica, and the Academy of St. Martin in the Fields). Conductors he has worked with include excellent musicians such as Georg Solti, Sándor Végh. Iván Fischer, Ádám Fischer, Heinz Holliger, Horst Stein, Leopold Hager, and Zoltán Kocsis. He is a regular participant in large international festivals, from the Marlboro Festival in the USA, to the Salzburg and the Edinburgh Festival.

He often plays works for piano duets or two pianos with his wife Izabella Simon, and over the last decade they have organized and led several chamber music festivals together, including the annual ‘kamara.hu’ festival at the Budapest Liszt Academy. In recent years he has regularly played in concert with Alfred Brendel: they have presented their joint Liszt project in many places, from London to Italy.

He has made many recordings for Naxos, Capriccio, Hungaroton, Teldec, ECM, Hyperion, and Myrios Classic.

In recognition of his work he has received the

Liszt Prize, the Bartók-Pásztory Prize, and the Kossuth Prize. He is a staff member of Henle music publishers, for the Urtext series.

www.denesvarjon.com

A művekről

Johannes Brahms (1833–1897) kamaraművei a legjobb kulcsot jelentik a mester szigorúan cizellált, visszafogott, mégis romantikus stílusának megértéséhez. A három zongorás kvartett mindegyike a legjobb példa: ugyan majd két évtized választja el a keletkezésüket, egyéni karaktereik és a zenei anyag mesteri kezelése révén Brahms kamarazenei oeuvre-jének csúcskompozícióról van szó.

Az alig húszévesen komponált h-moll/H-dúr zongorás trió (op. 8, 1854) zajos sikerét követően Brahms szinte azonnal elkezdett első zongorás kvartettjén dolgozni, egy cisz-moll darabon, azonban Schumann betegsége, majd halála miatt többhónapos depresszív és érzelmileg terhelt időszakot élt meg, és abbahagyta a munkát. Hogy a műfaj továbbra is élénken foglalkoztatta, jól mutatja, hogy 1857 és 1861 között több változatban és gyors egymásutánban két új zongorás kvartettet (op. 25, 26) is befejezett.

A **1., g-moll kvartett** (op. 25) partitúráján 1861-ban, Hamburgban végezte az utolsó simításokat, a bemutatóra is itt került sor válogatott helyi vonósok és Clara Schumann közreműködésével. A darab pontosan leképezi Brahms zeneszerzői útját a turbulens évektől az évtized végének meg-

fontoltabb, szinte klasszikusan kiegyensúlyozott stílusáig. Zaklatott és romantikus ez a nyelv, ám a zenei architektúra mesterien kiegyensúlyozott. Csak a finálé, ez a féktelen, cigányos Rondo alla zingarese szenvedélyes száguldása villantja fel újra a fiatal Brahms temperamentumát. Egy fiatal zeneszerző tabudöntőgető munkájáról van szó: mintha állandóan tágtítani szeretné választott kamarazenei apparátusának lehetőségeit, a zenekari muzsikához közeli vastagabb színekkel, kifejezőeszközökkel, a szonátaforma kereteiből ki-kilépő struktúra-elemekkel.

Pontosan egy évvel később, 1862 novemberében került sor a **2., A-dúr zongoranégyes** (op. 26) bemutatójára Bécsben a Joseph Hellmesberger kvartett tagjainak előadásában, a zongoraszólamot maga Brahms játszotta. Érdekes, hogy ezt a kiegyensúlyozottan lírai kompozíciót Brahms életében nagyságrendekkel többször játszották, mint az 1. zongoranégyest, viszont a 20. században az ellentétekben tobzódó, izgalmasabb g-moll darab szinte teljesen kiszorította A-dúr párját. Tétéleinek nagyszabású, összetett felépítése éppúgy Schuberti reminiscenciákat ébreszt, mint hosszan kigyózó, egymásba fonódó dallamai. Még a szenvedélyes ritmusokkal indító finálé is a szigorú szonátaforma szabályai szerint alakul. Egyfajta olümposzi nyugalom hangulata csendíti ki a művet, amelynek tökéletessége annál is figyelemreméltóbb, hogy napjainkban oly ritkán hallható.

A befejezetlen cisz-moll kvartetttről, amely majd

két évtizeden át a zeneszerző fiókjában várta a sorsát, 1868-ban így írt barátjának és első életrajzírójának, Hermann Deitersnek: „képzeld el egy embert, amint éppen föbe akarja magát lőni, mivel semmilyen más kiutat nem lát...” Sokatmondó, hogy további évek teltek el, amíg rászánta magát, hogy újra elővegye a darabot. Ekkor viszont radikálisan átdolgozta és pontot tett a végére: ez lett az op. 60-as **3., c-moll zongoranégys** (1875). Hangnemét megváltoztatta, a korábbi fináléból lett a Scherzo, új finálét és új Andante tételt is komponált. Ami megmaradt, az a darab szenvedélyes pesszimizmusa, az öngyilkosság motívuma, mint alap gondolat – kiadójától, Simrocktól külön kérte, hogy a majdani kotta borítóján egy pisztolyt a halántékához szorító alak legyen látható. Számos egybehangzó forrás szerint Goethe *Werther*ének zenei megfelelőjét képzelte el művében. Az életrajzi párhuzamok több mint nyilvánvalóak: Werther öngyilkosságot követett el, mivel szeretve tisztelt barátjának feleségébe szeretett bele... A mű bemutatójára 1875-ben Bécsben került sor, Brahms mellett Joseph Hellmesberger, Bachrich Zsigmond és Popper Dávid voltak az előadók.

© Gyenge Enikő

Giovanni Guzzo

A venezuelai születésű Giovanni Guzzo generációja egyik legsokoldalúbb és legkarizmatiku-

sabb hegedűsévé nőtte ki magát. Szólistaként, kamarazeneszként, karmesterként és napjaink vezető együtteseinek koncertmestereként szerte a világon elbűvöli a közönséget izgalmas játékkal. Rendszeresen fellép a világ legrangosabb helyszínein és fesztiváljain, köztük a Wigmore Hallban, a New York-i Lincoln Központban, a londoni BBC Proms, a salzburgi és a verbier-i fesztiválokon. Napjaink vezető karmestereivel koncertezik: Sir Simon Rattle, Sir John Eliot Gardiner, Fischer Iván, Semion Bychkov, Marin Alsop, Herbert Blomstedt, Reinhard Goebel, Juanjo Mena é.m.

A neves francia hegedűművész, Maurice Hasson pártfogoltjaként alkalmá volt a nemzetközi zenei élet legrangosabb művészeivel együtt dolgozni: Joshua Bell, Martha Argerich, Martin Fröst, Daniel Hope, Hélène Grimaud, Takács-Nagy Gábor, a Maggini és a Takacs Quartet. Tehetségét számos díjjal és kitüntetéssel ismerték el, köztük Őfelsége II. Erzsébet királynő kiválóságért járó elismerésével. Giovanni a Camerata Salzburg koncertmestere és a Londoni Szimfonikus Zenekar vendégkoncertmestere. 2022-ben a grazi Művészeti Egyetem hegedűprofesszora lett. Giovanni Guzzo egy 1759-es Gennaro Gagliano hegedűn játszik, szíves meghosszabbított magánkölcsönben; vonója egy T. Baker, amelyet a J&A Beare ítélt oda neki.

www.giovannguzzo.com

Szűcs Máté

A brácsaművész (1978) Szecsődi Ferenc hegedűosztályában végezte tanulmányait a Szedgi Konzervatóriumban. 1996-ban váltott mélyhegedűre, ekkor Schiffer Ervin növendéke lett a Brüsszeli Királyi Konzervatórium mélyhegedű tanszakán, majd 2000–2005 között Leo de Neve vezetésével az Antwerpeni Királyi Konzervatóriumban folytatta tanulmányait. Számos nemzetközi verseny díjazottja vagy döntőse volt: a liége-i Nemzetközi Hegedű- és Brácsaverseny, a párizsi Jean Françaix Brácsaverseny, a brüsszeli Tenuto Nemzetközi Zenei Verseny. 2003-ban kezdődött pályafutása zenekari brácsaművészként, kamarazeneszként és szólólistaként. Tagja volt a Con Spirito Zongora Kwartetnek, a Ensemble Mendelssohnnek, a Trio Dornak, az Enigma Ensemble-nak. A zenekari muzsikusi pálya az antwerpeni Flamand Királyi Filharmonikus Zenekartól a Bambergi Szimfonikusokon, a drezdai Staatskapellén és a Frankfurter Rádió Szimfonikus Zenekarán át vezetett a Berlini Filharmonikusokig, ahol 2011-ben foglalta el helyét a szólóbrácsás pult mögött. 2014 óta a Berlini Filharmonikusok Karajan Akadémiájának, 2016 óta pedig az ugyancsak berlini 'Hanns Eisler' Zeneakadémia brácsatanára. 2016 és 2017 között a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémia óraadója volt. 2018-tól a genfi Conservatoire professzora.

Perényi Miklós

Perényi Miklós (1948) muzsikusból származik. Zsámboki Miklósnál és Banda Edénél tanult, majd a római Santa Cecilia Accademián 1962-ben, 14 évesen szerzett művészdiplomát. Több alkalommal részt vett Enrico Mainardi és Pablo Casals mesterkurzusain. 1974-ben nevezték ki a Zeneakadémia tanárává, emellett rendszeresen tartott mesterkurzusokat a Szombathelyi Bartók Szemináriumon, Nyugat-Európa számos városában, valamint Japánban és Dél-Koreában. Az elmúlt hat évtizedben fellépett a világ szinte összes rangos koncerttermében és fesztiválján. A szólókoncertek és a versenyművek megszólaltatása mellett művészi tevékenységének mindvégig fontos területe maradt a kamarazene. Magyar kamarapartnerei között volt többek között Kocsis Zoltán, Ránki Dezső, Jandó Jenő, Lantos István és Schiff András. Liszt Ferenc- (1970) és Bartók Béla–Pásztory Ditta-díjas (1987), Erdemes (1976) és Kiváló Művész (1984), kétszeres Kossuth- (1980, 2006), valamint Prima Primissima Díjas (2007), megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét (2006), továbbá a Nemzet Művésze (2014) címet. „Játsszon bár barokkot vagy kortárs zenét, Perényi előadása mindig az evidencia erejével hat. A helyhez, korhoz, kultúrához és zeneszerzői személyiséghez kapcsolódó sajátos zenei nyelvet Perényi beható elemzése az univerzálissal rokonítja, az általános érvényűt mutatja meg benne. Csellőhangjának humánus

gazdagsága meghittent otthonos közeget teremt a legnagyobb zeneszerzők műveinek, ugyanakor magához emeli és mintegy megnesesíti a kisebb mesterek muzsikáját is” – méltatta Perényit 2018-ban, professor emeritusi címének adományozásakor Péteri Lóránt, a Zeneakadémia zenetudományi tanszékének vezetője.

Perényi Miklósnak az 1970-es évek óta itthon és külföldön megjelent felvételeiből összeállított, gazdag diszkográfiáját elemezve megállapítható: repertoárja hangszerének szinte teljes irodalmát felöleli. A barokk, bécsi klasszika és romantika gyakran játszott csellóművei mellett nagy kedvvel és érdeklődéssel fordul az európai zenetörténet ritkaságai, illetve a 20. századi és kortárs kompozíciók (köztük magyar szerzők alkotásai) felé.

Várjon Dénes

Várjon Dénes tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, diplomáját 1991-ben szerezte meg. Tanárai Falvai Sándor, Kurtág György és Rados Ferenc voltak, ezzel párhuzamosan rendszeres résztvevője volt Schiff András mesterkurzusainak. Pályája a zürichi Anda Géza Nemzetközi Zongoraversenyen nyert első díjjal indult.

Kamarazeneszként olyan kiváló partnerekkel dolgozik rendszeresen, mint Steven Isserlis, Tabea Zimmermann, Kim Kashkashian, Jörg Widmann, Leonidas Kavakos, Schiff András, Heinz Holliger, Perényi Miklós, Joshua Bell. Szólistaként rendszer

res meghívottja a nagy koncertsorozatoknak, a New York-i Carnegie Halltól a bécsi Konzerthauson át a londoni Wigmore Hallig, de ugyanilyen szívesen látott vendég a vezető zenekaroknál (Budapesti Fesztiválzenekar, Tonhalle Zenekar, Berlini Rádió Szimfonikus Zenekara, Szentpétervári Filharmonikus Zenekar, Orosz Nemzeti Zenekar, Kremerata Baltica, Academy of St. Martin in the Fields). Karmester partnerei között olyan kiváló muzsikusokat találunk, mint Solti György, Végh Sándor, Fischer Iván, Fischer Ádám, Heinz Holliger, Horst Stein, Leopold Hager, Kocsis Zoltán. Rendszeres résztvevője a nagy nemzetközi fesztiváloknak az amerikai Marlborótól a Salzburgi Ünnepi Játékokon át az Edinburgh-i Fesztiválig. Feleségével, Simon Izabellával gyakran játszik négykezes és kétfőzongorás programokat, az utolsó évtizedben több kamarazenei fesztivált szerveztek és vezettek közösen, köztük a Zeneakadémián évente megrendezett „kamara.hu” fesztivált. Az utóbbi években rendszeresen koncertezik Alfred Brendellel: közös Liszt projektjüket Londontól Olaszország több zenei központjáig számos helyen bemutatták. Számos hangfelvételt készített a Naxos, Capriccio, Hungaroton, Teldec, ECM, Hyperion és a Myrios Classics számára. Munkásságát Liszt-, Bartók–Pásztory- és Kosuth-díjjal ismerték el. A Henle kottakiadó Urtext sorozatának munkatársa.

www.denesvarjon.com

